

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Будзар Павло Степанович ЩОДО ПРИБУТКУ ЯК ЧИННИКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	279
Зарічанський Григорій Віталійович ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	282
Ляховецький Олександр Олександрович ЩОДО СМАРТ-КОНТРАКТІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ	284
Неділько Сергій Миколайович ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОВАРИСТВ ВЗАЄМНОГО СТРАХУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ НОРВЕГІЇ	287
Попович Павло Олександрович ІНТЕГРАЦІЙНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ УКРАЇНИ В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗЕД, ЗА УМОВ ВОЄННОГО ЧАСУ	291

СЕКЦІЯ 16. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЕЛЬНОГО, АГРАРНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

Харитонова Тетяна Євгенівна ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЕРВІТУТНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ	294
Григор'єва Христина Антонівна СУБ'ЄКТИ ПРАВ НА ГЕОГРАФІЧНІ ЗАЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ: НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ	297
Заверюха Марина Михайлівна НОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ЛІСОВИХ ГОСПОДАРСТВАХ	300
Канівець Людмила Анатоліївна ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ЗЕМЕЛЬНО-КАДАСТРОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	302
Караханян Карина Мартинівна ЗАКОНОДАВЧІ ЗАСАДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВОДНЕВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ У ВОЄННИЙ ЧАС ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	305
Платонова Євгенія Олегівна ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЗЕМЕЛЬ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	307
Чумаченко Інна Євгенівна ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ПОРУШЕННЯМ ВОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	310
Берзінь Сергій Людвигович ПРАВОВІ СПОСОБИ СТИМУЛЮВАННЯ МЕЛІОРАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ	313
Поліщук Єгор Сергійович НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ДОБРОСОВІСНОГО НАБУВАЧА ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ	315
Щербаков Юрій Сергійович ЗЕМЕЛЬНІ СЕРВІТУТИ ДЛЯ ПОТРЕБ ЕНЕРГЕТИКИ: ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ	318
Юров Максим Юрійович ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВІТРОЕНЕРГЕТИКИ	320

СЕКЦІЯ 17. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Шамша Ігор Володимирович СВІТОГЛЯДНІ ЗАСАДИ НАРЦИСІЗМУ В МЕДІЙНИХ ПРАКТИКАХ	323
---	-----

4. Rajesh Singh, Anita Gehlot, Shaik Vaseem Akram, Amit Kumar Thakur and etc. Forest 4.0: Digitalization of forest using the Internet of Things (IoT). *Journal of King Saud University – Computer and Information Sciences*. 2022. Vol. 34. Iss. 8. Part B. P. 5587-5601.

5. ДП «Ліси України» оцінюватиме запас деревини за допомогою лазерного сканування. URL: <https://forest.gov.ua/news/dp-lisy-ukrainy-otsiniuvatyme-zapas-derevyny-za-dopomohoiu-lazernoho-skanuvannia> (дата звернення 11.04.2025).

Ключові слова: діджиталізація, лісові відносини, ліс, воєнний стан, лісове законодавство, охорона лісів, захист лісів.

Keywords: digitalization, forest relations, forest, martial law, forest legislation, forest conservation, forests protection.

Канівець Людмила Анатоліївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ЗЕМЕЛЬНО-КАДАСТРОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Характерною рисою сучасного суспільства, в умовах глобалізаційних змін, є його інформатизація, швидкий розвиток цифрових технологій, істотне розширення джерел доступу до інформації. У даному контексті особливо значимою стає екологічна інформація, потреба в отриманні якої, в умовах воєнного часу, набуває нового змісту. Зазначені обставини вимагають, передусім, налагодження діалогу між державою в особі уповноважених органів і громадськістю, гарантування ефективної інформаційної взаємодії між ними. І нарешті – створення належних умов для задоволення потреб населення в об'єктивній і достовірній інформації шляхом забезпечення вільного доступу до неї. У свою чергу, від рівня еколого-інформаційного забезпечення, його ефективності залежатиме і рівень вирішення нагальних економічних, актуальних еколого-правових проблем, ефективність ухвалених управлінських рішень тощо.

У числі основних джерел екологічної інформації визначено дані природноресурсових кадастрів. З-поміж інших видів кадастрів пріоритетну роль відведено Державному земельному кадастру, відомості якого є інформаційним підґрунтям регулювання земельних відносин, роль якого в умовах глобалізаційних загроз і викликів, євроінтеграційних прагнень держави, обумовлених ними процесів реформування і трансформації сфери земельних відносин, невідпинно зростає.

Відкритість та доступність відомостей Державного земельного кадастру, законність їх одержання, поширення і зберігання, згідно зі ст. 3 Закону України «Про Державний земельний кадастр», визначені серед основоположних засад

його ведення [1], а запровадження єдиної системи земельно-кадастрової інформації та її достовірності – у числі основних завдань ведення Державного земельного кадастру [2].

Відомості Державного земельного кадастру, Публічна кадастрова карта України та інші дані, розпорядником яких є Державна служба України з питань геодезії, картографії і кадастру, віднесено до набору даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних [3].

Картографічна основа, індексні кадастрові карти (плани) та усі відомості Державного земельного кадастру, визначені законом, підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті Держгеокадастру у вигляді відкритих даних, у тому числі через Публічну кадастрову карту. Попри беззаперечні переваги функціонування кадастрової карти як зручного та швидкого способу отримання необхідної інформації, має місце недостатня повнота відомостей про усі земельні ділянки, нерідко – їх недостовірність, неактуальність тощо.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України у межах території держави запроваджено правовий режим воєнного стану і обумовлені ним тимчасові обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина. Задля забезпечення безпеки населення і інтересів держави, через наявні загрози національній безпеці призупинено (обмежено) діяльність з боку відповідних державних сервісів.

В умовах воєнного стану користування відомостями Державного земельного кадастру, зокрема, шляхом забезпечення доступу до нього, оприлюднення його відомостей, в тому числі через Публічну кадастрову карту, здійснюється з урахуванням особливостей, передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 р. № 564 [4]. Так, оприлюднення на офіційному веб-сайті Держгеокадастру, зокрема через Публічну кадастрову карту, відомостей Державного земельного кадастру не здійснюється, фактично Публічна кадастрова карта не функціонує.

За умов воєнного часу інтереси держави, забезпечення територіальної цілісності і національної безпеки домінують над правом вільно збирати, зберігати та поширювати інформацію, а відтак, супроводжуються низкою обмежень, що суттєво ускладнюють реалізацію громадянами права доступу до публічної інформації. Однак, як вбачається, будь-які обмеження не повинні перешкоджати належному доступу до інформації про землі, створюючи при цьому, у тому числі, і ризики порушення земельних прав.

Серед проблем, виникнення яких обумовлено відсутністю доступу до Публічної кадастрової карти, можна виділити, зокрема, ускладнення доступу до інформації про володіння землею, порушення прав на землю, труднощі з їх захисту у судовому порядку, складнощі зі здійсненням контролю за використанням земель [5].

Загалом, в умовах обмежень, обумовлених правовим режимом воєнного стану, доступ до публічної інформації фактично реалізується шляхом ознайомлення з інформацією з відкритих джерел у мережі Інтернет, використання офі-

ційних ресурсів державних органів. Виходячи з чого, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини рекомендовано розпорядникам інформації зосередити увагу над наповненням і оновленням інформації на офіційних веб-сайтах, сторінках у соцмережах [6].

Отже, важливість забезпечення доступу до відомостей Державного земельного кадастру, зокрема, через Публічну кадастрову карту, наявність загрози виникнення можливих негативних наслідків для конкретної особи через його відсутність актуалізує питання: доцільності функціонування у воєнний час кадастрової карти з певними обмеженнями щодо її наповнення (складу відомостей), з урахуванням особливостей воєнного стану, дотриманням заходів інформаційної безпеки; ефективного впровадження, на противагу Публічній кадастровій карті, альтернативних джерел отримання інформації, що містять відомості та дані про земельні ділянки; неухильного дотримання законодавчих приписів і забезпечення вільного доступу до відомостей Державного земельного кадастру шляхом надання за запитом (заявою) уповноваженої особи документів Державного земельного кадастру (витягу, довідки тощо), тим самим гарантувавши громадянам належну реалізацію їх прав на землю.

Список використаних джерел:

1. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 07.07.2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 8. Ст. 61.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Перелік наборів даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних: додаток до Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 р. № 835 в ред. постанови Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 407. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-%D0%BF#n83>.
4. Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 р. № 564. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2022-%D0%BF#Text>.
5. Чому потрібно скасувати обмеження на доступ до держреєстрів. URL: <https://epl.org.ua/announces/chomu-potribno-skasuvaty-obmezhennya-na-dostup-do-derzhreystriv/>.
6. Особливості реалізації права на доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану: Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (роз'яснення підготовлені за сприяння експерта з доступу до інформації О. Кабанова (ГО «Центр доступу до інформації»)). URL: <https://ombudsman.gov.ua/storage/app/media/rozyasnennya-shchodo-doderzhannya-prava-na-dostup-do-informatsii-v-umovakh-voennogo-stanu13042022.docx>.

Ключові слова: Державний земельний кадастр, Публічна кадастрова карта, земельно-кадастрова інформація, воєнний стан, доступ до земельно-кадастрової інформації.

Keywords: State Land Cadastre, Public cadastral map, land cadastral information, martial law, access to land cadastral information.

Караханян Карина Мартинівна

Національний університет «Одеська юридична академія»

доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права,

кандидат юридичних наук, доцент

ЗАКОНОДАВЧІ ЗАСАДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВОДНЕВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ У ВОЄННИЙ ЧАС ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Декарбонізація виробництва, транспорту, комунального сектору, будівництва та інших галузей, що забезпечують сталий розвиток суспільства, – все це є надактуальними питаннями, що кожного дня не лише не втрачають своєї затребуваності, а й стають дедалі наріжними. Серед основних чинників, якими обумовлена така ситуація, безперечно, виділяють необхідність ощадливого ставлення до навколишнього природного середовища та природних ресурсів, що забезпечують енергетичну складову розвитку держави. Проте сьогодні, в умовах повномасштабної війни РФ проти України, до згаданих вище факторів, що спонукають до «зеленого» курсу, додався новий більш прагматичний – необхідність забезпечення енергетичної безпеки як складової національної безпеки держави. Окупація регіонів, що забезпечували сталість паливно-енергетичного комплексу, постійні обстріли та руйнування об'єктів енергетики, знищення джерел альтернативного живлення – це пряма загроза галузі, що змушує шукати додаткові можливості для існування.

Розвиток водневої енергетики може стати ефективним рішенням для вирішення існуючих проблем, оскільки вона сьогодні є одним з основних світових трендів. У доповіді експертів Ради з водневих технологій (Hydrogen Council) зазначається, що до 2050 року водень забезпечить 18% глобальних енергетичних потреб. Інші прогнози свідчать, що до цього часу світове споживання водню досягне 370 мільйонів тонн на рік, а до 2100 року – 800 мільйонів тонн. Незважаючи на те, що воднева енергетика є відносно новим явищем на світовому енергетичному ринку, її потенціал є значним. На кінець 2019 року світове споживання водню становило 75 мільйонів тонн, переважно у нафтопереробній промисловості та виробництві аміаку. Більше 75% цього обсягу отримувалося з природного газу, що вимагало понад 205 мільярдів кубометрів блакитного палива. Інша частина водню вироблялася з вугілля. Лише 0,1% (100 тисяч тонн) водню отримували шляхом електролізу, тобто без залучення викопних вуглеводнів. Проте, у 2022 році загальна потужність нововведених електролізерів для виробництва